

POBOŽNA BÓH

ČAS OPIS EVANGELSKICH SERBOW

10. čisło

Budyšin, oktober 1964

Lětnik 15

Hrono na winowc 1964

Modlće so za nas, zo by Knjeza słowo běžało a chwalene było.
2. Thess. 3, 1

W tutym měsacu swjećimy reformaciski swjedžen. To je tak prawje swjaty džěn ewangelskeje cyrkwyje, wšo jedne, hač jón, kaž w Sakskej, swjećimy na dnju dopomnjenja na 95 tezew abo hakle njedželu po tym. Ewangelsku cyrkej smy rad mjenowali „cyrkej słowa“. A woprawdže, Lutherowe kěrlušy, kotrež reformaciski swjedžen spěwamy, spěwaja wo słowje Božim... „Zdžerž, Knježe, swoje słowo nam...“ abo „Nam słowo dyrbjta wostajić...“ tak zaklinči na tutym dnju. A přećiwo — abo lěpje prajene — porno temu katolsku cyrkej rad „cyrkej sakramenta“ mjenuja. Wězo, cyle temu džensa wjace tak njeje! Runje na druhim romskim watikanskim koncilu, kotryž so zaso schadžuje w tutych dnjach a za kotryž so tež my ewangelscy zajimujemy, wuznam bójskeho słowa a jeho připowědanja bóle wuzběhuja, a w ewangelskej cyrkwi smy džensa zaso bóle wotewrjeni za sakramentaj a jeju prawe hódnoćenje, hdyž spominamy na Bože wotkazanje, kotrež rad na kemšach swjećimy, a z křćenjom so to tež tu a tam stawa.

Ale wězo je nam drohe Lutherowe namrěwstwo Bože swjate słowo a jeho prawe, čiste připowědanje. A to je cyle po našim teksće. Dobre, rjane přirunanje tudy Pawoł wužiwa. Słowo Knjeza dyrbi běžeć, kaž žórło, kaž rěka. Bože słowo woprawdže wjazane njeje. A naš nadawk je, zo so wo to staramy a so prócujemy, zo wono běži. Hdyž naša Biblija jenož w kuciku stoji jako dostojna dopomnjenka, jako pyšny eksemplar, něšto klaca. Potom Bože słowo wotpočuje. Ale hdyž jo mamy za wšědny chléb a so porjadnje pod Bože słowo stajamy, potom može z teho mčne hibanje nastać. Potom běži a budže chwale. A to smy woprawdže tutemu krasnemu pokladej winojěi!

Abó chcemy jo zhubić ze swojej winu z tym, zo bychmy jeho běhu zadžěwali? Dyrbi so hakle dopjelnić, štož profeta Amos na chutne wašnje wěšći? „Hlej, čas přińdže, praji Knjez, zo hlód do kraja pósćelu; nic hlód po chlěbje, ani lačnosť po wodže, ale hlód a žadanje po słowje Knjeza, jo slyšeć, zo budža tam a sem, wot jedneho morja k druhemu, wot počnocy k ranju, wokoło běhać a pytać Knjeza słowo a jo njenamakaju.“ (Am. 8, 11, 12). Tajke bjezplódně wokoło běhanje pak bjez wuspěcha njebudže, hdyž so

„Tebi je prajene, čłowječe, što je dobre... ponižny być před twójim Bohom!“

Ty wšak wěš, luby čitarjo zo profetowe słowo dospólnje rěka: „Tebi je prajene, čłowječe, što je dobre a što Knjez wot tebe žada, mjenuje, Bože słowo džeržeć a lubosć wopokazać, a ponižny być před twójim Bohom.“

Mi džensa wo to dže, něšto prajić wo ponižnosći. Wo tutym rjanym počinku nadobneho čłowjeka. Ponižnosť, to njerěka, zo čłowjek na kolonomaj leži a so poklonja před čłowjekami. Ponižnosť a hordosć, to staj tej wulkej kontrastaj čłowskeho wašnja. Bóh pak stoji napřećiwo hordym, ale ponižnym dawa wón hnadu. Přetož hordosć je strašna, surowa, zelharna. Hordosć je fasada bjez nutrkowneho bohatstwa. Naš Boži dom w Njeswačidle bě po wójnje zwoprědka ze sćinu kryty, kotruž běchmy w Rakečanskich hatach sej nahromadžili. Wón wonka njebě hišće wobmjetany ani wobarbjeny. Rjana wěža bu z wohenjom zničena. Tak měješe Boži dom po swojim znowanatwarjenju zwonkownje tak prawje pokorny, chuduški napohlad. Ale kak běchu wopytarjo překwapjeni, hdyž do njeho zastupiwši wohladachu woprawdže krasnje znutřka znowawutwarjenu cyrkej. Haj, to je wjesele, hdyž znutřka wjace nadeńdžeš, hač by to po zwonkownym wočakować móhl. Kak někotry čłowjek ma slaby napohlad a tola je znutřkownje bohaty a nadobny. Hordosć chce měć wulku fasadu. Hordosć chce wjace być, hač wona ma. Hordosć sej puć dobywa z lochćomaj. Hordosć pyta to swoje. Hordosć ma wulke plany. Hordosć je njesprawna.

Nětk hižom wěš poprawom, kak luba a droha je nam ponižnosť. Wona je w žiwjenju hižom něšto nazhonila a nawuknyła a je tohodla strožba a předewšěm smilna. Čłowjek, kiž je tak husto měnil, zo ma prawo so wobarać, kruty a njesmilny być, a kiž je

potom dopoznać dyrbjal swój wopacny puć, tón je chroblosć zhubił k wšej nadutosći a hordosći. Stóž je nazhonil, kak husto je so mylił, tón je smilny z hordym blišim, kotryž měni, zo ma wězo wón sam jenož prawo. Ponižnosť može ze sćerpliwosću přihladować a wočakować. Wona znjese něstokuliž, štož njerozumi a njedowidzi, dokelž wě wo swojej samsnej njedokonjanosći a slabosći.

Najradšo sej předstajam starca jako smilneho a ponižneho. Nětk wšak bohužel kóždy stary čłowjek njeje tajki. Nawopak, wón rady młodžinje porokuje: Haj, my tehdom smy rozumniši byli!

Zo bychmy tola dobroćiwych starcow a staruški měli, kotřiž z bohatého nazhonjenja wědža, zo so wšitke sony młodych lét njeporadža a kotřiž wědža tež, zo je temu derje tak! Wěsće wy, džědojo a wowki, zo was trjebamy z wašej nazhonitosću? Za was je so wječor přibližil. Sprócniwe džěło je za wami. Wy nimaće žane wulke plany wjace za tute zemske dny a tohodla dyrbjal was rjany, čichi měř wobdawać. Njehańbujće so swojeje staroby, nječinće tež tak, kaž by bjez was swět wostać njemóhl. Wy wšak sami wěsće, kak wjele čłowjekow tu wjace njeje, kotrychž sće za čas swojeho žiwjenja znali. Wšitcy tamni mudri, móčni, bohaći, hordži čłowjekojko su so minyli a swět bjez nich derje wuńdže. Pokažće w swojej starobje, zo može čłowjek přihladować ze sćerpnosći a ponižnosći w dowěrje do Boha, „zo wón skónčnje wšitko k lěpsěmu wobroći“. Ponižnosť a pobožnosť slušatej blisko hromadže. „Tebi je prajene, čłowječe, što je dobre a što Bóh wot tebe žada, mjenuje... ponižny być před twójim Bohom!“ W.

Pobožna ta kemšerka
swojim zbože přisporja.

Hdžež njeje Boža rada,
wša mudrosć nimo pada.

Při krutej wěrje
sy w Božim měrje.

modlimy, zo by Knjeza słowo běžało a chwalene było. Zaspěwajmy přeco zaso ze Zinsendorffom:

Knježe, słowo swoje krasne
z hnady chcył mi zachować;
lěpše je hač kubla časne,
wšo, štož mam, chcył za njo dać.
Hdyž mi słowo twoje rubja,
hdže dha załožk wěry je?
Njech mi tysac swětow lubja,
mi wo twoje słowo dže.

La.

Druzy pola nas na wopyće

Podal Gerhard Wirth
(Pokročowanje)

We Wittenbergu

Po Wittenbergskich hasach chodźić nam přinjese wjele dopomnjenkow na rozsudny čas křesćijanskeje cyrkwy. Haj, reformacija běše wuznamna kročel ze stareho do nowišeho časa. Štóž so z Lutherowymi myslami zaběra, so husto dosć dziwa, kak moderny je wón hižom tehdom před wjac hač 440 lětami byl. Wón je hižom tehdom sej žadał polěpšenje šulstwa, wosebje wukublanje holcow. Wón je so zaběrał z prašenjemi wikowanja a socialnje prawdosće. Tutón pobožny muž je měł wulki wuznam na politiske wuwijanje swjeho časa. Wón sam pak je raznje wotpokazał, so zaprahnyć dać wot swětnych knjezow abo mocow, zo by jich karu čahnyl. Wón jako doktor teologije chce swjate Pismo wukladować, a naložować. My však widžimy na tuty přikładze, zo so pobožny čłowjek njemóže zmynić swětnych wěcow. Wón dyrbi so sam rozsudzić a dyrbi zwólniwy być druhim radzić. To pak je politika, tale zaccpěwana móc, kotrež so bojemy, kotruž husto wobhladujemy jako surowu a njesprawnu a kotraž ma tola być dobroćiwa služobna čłowjekow. Luther wědzěše wo wažnosći nadawkow swětnje wyšnosće. Wotra kritika a poslužnosć jeho napjelnišej zdomom. Zo bychmy tola tež my wot ducha reformacije wuknyli, strózbje tutón swět a jeho knjezow wobhladać, ani jich slepje zasudźować, ani so jim bjez kritiki dowěrjeć. Jow we Wittenbergu su pobožni mužojo hromadže džěłali, swoje mysle mjez sobu sej rozpominali. Woni su hromadže w swjatym Pismje čitali a so modlili a su na tajke wašnje za nas wšitkich wažni byli. Jich mjena čitamy na tafličkach, kotrež su na domach přičinjene. Tamle je Bugenhagen bydlil, tamle Justus Jonas, tamle Lukas Cranach. Z kóždym tutyh mjenow su bohate stawizny zwjazane.

Před městom je za mnje sameho mjez hatami a lukami městno wšělich dopomnjećow z wojskeho časa. Jow sym jako wojak „škitał“ železnicu před amerikanskimi lětadlami. Tróchu tak, kaž psyčk šćowka na měsac.

Lipsk

Mój přećel Pavel Tomko, kiž je po dalokim puću z Wysokich Tatrow k nam přijěl, chce wjele nazhonić. Tuž chwatachmy nazajtra zahe z Wittenberga do Lipska. Jow su naši serbscy ewangelscy wótojo na duchownstwo studowali. Michał Frenzel z Hožšiskeje wosady, kiž bě pozdžišo za fararja w Budestecach a je přeložował a wudał swjate Pismo w našej reči. Jow je Hadam Bohachwal Šerach, syn Chrjebjanskeho fararja, sobu založil z druhimi horliwymi serbskimi studentami Serbske předarske towarstwo „Sorabiju“. Tute towarstwo je mělo wulki wliw na našich młodych studentow a je jich wukublało za dobrych přeswědčených Serbow. Tež Handrij Zejler, Arnošt

Muka, Ota Wićaz, Gustaw Měrwa, Jan Křižan běchu něhdy sobustawojo Sorabije. Při hłownym torhošću, Karl Marksowym naměstnje, steji uniwerzita cyrkej, hdžež su wšitcy naši duchowni pod swojimi profesorami předować wuknyli. Uniwerzita cyrkej je wosrjedž płomjenow wuchowana wostała we wojskich časach. Pódlá Božeho domu steji wupalena ruina uniwersity. Jowle smy jako młodzi studenća wšědnje won a nutř chodžili.

Na fakulće so njezetkachmy z našim serbskim bohosłowcom Janom Lazarom z Bukec. Wón steješe runje w tutyh dnjach we pruwowanjach, kotrež je mjez tym derje wostał. My so džakownje wjeselimy, zo je zaso jedyn młody Serb swoje duchownske študije doskónčil. Wón je nětko za wikara pola Wojerowskeho superintendenta.

Štóž cuzy do Lipska přindže, chce rady wohladać pomnik na wulku bitwu pola Lipska 1813, hdžež Němcy hromadže z Rusami pobichu Napoleona. Njesměrne wopory čłowskich žiwjenjow je sebi kažena česćelakomnosć Napoleona žadała. Po tysacach su tam wbozy wojacy jeneho čłowjeka dla swoje žiwjenje wostajić dyrbjeli. Napoleonowe mjeno by poprawom dyrbjało čłowjekam dosć strašne być, zo bychy so za wšě časy tajkich tyranow hladali. Ale 120 lět pozdžišo přindže Hitler a je sebi miliony woporow žadał za ničo a wo ničo, jenož dokelž bě tež jemu hordosć a česćelakomnosć rozum zamučila. Město, zo bychy jeho do bludnicy zamknyli, bě sebi jeho němski lud wuzwolił za swjeho wjednika. Čłowske stawizny su jena dziwna měšenca nadobnosće, woporniwosće a idealizma čłowjekow a runje tak tež jich njerozuma, hluposće a skaženosće.

Knježe, wuč nas chodźić po Twych pućach!

Hola

Wrjós je wukćěl,
ale hola je přeco hišće rjana.
Wona budže bórže wosebje rjana –
pod sněhom.

Praj jom' wjele dobroh'!

Mały drama w štyrjoch wobrazach

1. WOBRAZ

Žona zwoblekana, zo by wotjěła z motorskim, zastupi do stwy, hdžež muž sedži.

Žona: „Ja nětkle wotjědu k twojemu bratřej. Božemje.“

Muž: „Božemje, přindž strowa zaso.“

Žona: „Bóh daj.“

Žona wostanje stejo, mjelči, pyta něšto a njecha docyła ničo namakać.

Muž: „Ja měnju, zo chceš wotjěć?“

Žona: „Haj, ja chcu k twojemu bratřej wotjěć.“

Žona přeco hišće steji a nadobo so wobroći a praji: „Božemje.“

2. WOBRAZ

Žona zwoblekana so rozžohnuje z bratřom muža.

Žona: „Tak zaso pojedu. Božemje!“

Bratr: „Božemje, Marja, a praj Janej wjele dobroh' wote mnje.“

Žona: „Haj – wot Jana – dyrbjach ći tež wjele dobroh' prajić.“

Bratr: „Měj džak za luby postrow a praj Janej, zo sym so wjeselił, zo je mi wjele dobroh' dal prajić. Druhi raz pak tak dolho nječakaj za swojim dobroh-prajenjom.“

3. WOBRAZ

Žona přindže k swojemu mužej.

Žona: „Wjele dobroh' wot bratra.“

Muž: „Ty maš přeco něšto z twojim wjele dobroh'.“

Žona: „Ja sym džensa bratra nalhała. Ja sym jemu wot Tebje wjele dobroh' prajila. A wón je so jara wjeselił.“

Muž: „To tola žana lža njeje. To móžeš činić, kaž chceš.“

Žona: „Ja sym čakała na twój postrow, zo bych jón móhla bratřej sobu wzać. A ty mi njejsy žane dobre słowo sobu dał.“

Muž: „Ja mam wažniše starosće, hač so wo tajke hluposće starać.“

4. WOBRAZ

Žona slěkajo swoju motorsku drastu rozmysluje.

Žona: „Dziwna wěc! Wězo je to maličkosć, praj jom' wjele dobroh'.“ Tak připodla so to praji, tak dospolnje njeważnje. A hdyž pak so njepraj, haj, potom na to čakaš.“

Praj jom' wjele dobroh'. Praj jom' něšto dobreho. Praj jom' jene přećelne słowo, mojemu lubemu bratřej. Praj jom' wjele dobreho' a njerěć z nim hroznje! To je jedyn luby postrow. Z tym chcemy styki mjeze sobu wudžerjeć. My chcemy hromadže přećelnje jedyn na drugeho myslić a je-li někajka zwada mjez nami byla, tak je ta přenja kročel: Praj jom' wjele dobroh'!

W.

Njeměrna nóc

Z dowolnosću naklada Friedrich Wittig, Hamburg, přel. U. L.

(Pokročowanje)

Položich telefon. „Dyrbju chětrje hišće raz k jatym wróco“, prajach Oberfeldwebelej, kotryž bě pod durje stupil.

W zhromadnej komorce su ječi měrnje w rozmołwje, wobhladach sej hišće jónu swójbny wobraz Hannoverkeho, dam jemu ruku, wšitkim, tola bjez toho, zo bych mjeno prajil; tež mjeno Baranowskeho njepraju. „Měrnú nóc a wěčne žiwjenje daj nam Bóh wšehomocny.“ Woni wróco du do swojich komorkow.

Jedyn so wobroci a woła polwotře: „Wutrobny džak tež.“ Bě to hólč z splažnej chorosću. Kak sprawnje to klinčeše „Wutrobny džak tež“ nic jenož tak wšednje prajene. A ja so zaso kaž tak husto hižom myslu: zla wójna, sataniska wójna. Njehc tola hólč so ze swojej holčku zetka na lěsnej sčezce a njehc jej hubku da. Ta jeho zwarnuje před wjetším hrěchom.

Nětko hišće božemje w stražnej stwě.

„Knjez Maschero, přindu jutře rano, dypkownje w štyrjoch. Stwórć na šesćich budže knjez Kriegsgerichtsrat tu. Trjebam hodžinu za rozmołwu z Baranowskim.“

„Haj, knježe fararjo.“

„Dobru nóc.“

„Dobru nóc.“

Pod durjemi hišće: „Kak rěka parolne słowo džensa?“

„Odessa.“

„Parole: Odessa.“

V.

„Knježe fararjo?“

„Haj.“

„Wyši lejtnant Ernst.“

„Dobry wječor, knježe Ernsto.“ Začuwach při tutym postrowjenju to dobre w swojej službje, zo bě mi dowolene, z najwjac wjednikami jednoty ciwilistisce rěčec. Poprawom njeběch zarjadowany, ranžirowach pak pola majorow a běch tak a tak kaž ze swójeho swěta. Za Hitlera bě duchownstwo njetrjebawši zbytk, husto měješe wotpohlad, jo docyla zakazać. Tak bě tute zastojnstwo tež bjez wuznama, ale kóždy zastupnik tuteho powolanja móžeše hišće wjele džělać.

„Ja sym šef twarneho bataillona, dostachmy wot wyšeje komandantury prikaz, za jutře rano komando za zadržělenje nastajić. Ja sam sym wjednik tuteho komanda.“

„Zrudny nadawk.“

„Ja sej myslu, zo sej njetrjebamoj jedyn druhemu jeho službu zawidzeć, knježe kollega.“

„Ach, wy sće —“

„Haj, sym farar. Na wsy pola Soesta. Ja — wodajće, knježe bratře, ale tutón prikaz je pře moje mocy.“

Wón zasta rěčec, a tak džěchmoj chwilkú mjelčo pornjo sebi. Njemóžach wobličo muža spóznać, slyšach jenož jeho hlós, a tón mje nastupa. Wón móžeše dwanać lět abo snano tež pjatnać lět starši być hač ja. slu-

šeše potajkim do generacije, kotraž bě w přeněj swětowej wójnje wobdžělena. Wón měješe prócu, runy hić. Nětko wosta stejó.

„Ja to njemóžu.“

To klinčeše kaž kónčne słowo po dolhim hadrowanju, sprócnje a čezko.

„To wšo je šikana, myslena šikana Kartuschki.“

„Ma major Kartuschke něšto přečiwo Wam?“

Wyši lejtnant Ernst přindže hišće pol kročeje bliše ke mni a wotmołwi: „Mój so znajemoj, Kartuschke a ja. Mój so znajemoj nic jenož tak zwjersnje. Bohužel, dyrbju prajic. Kartuschke bě před 22 lětami mjenujce, w léce 1920, někotre měsacy w mojim domje, mój wikar.“

„Haj, ale Božedla, Kartuschke je teologa?“, wótře z stroželemi zawolach.

„Nic tak wótře, knježe kollega, wětřik ma wuši. Kartuschke bě teologa. Jenož krótki čas, jedyn abo dvě léce. Bě to zmylk, kaž wón to sam po krótkim času dowidža. Zhubichmy jeho z wočow. Tuž, 1933, jako Hitler přindže, bě tež Kartuschke přišol. Wy to znajeće. Služobnik cyrkwyje woteńdže a přeradnik cyrkwyje přindže. Bě to zrudny čas. Běchmy wjeseli, jako dvě léce pozdžišo so wojserska služba zawjedže a Kartuschke bu oficěr. Wón je nětko major. Nu haj, mojedla. Ale kak bych sej myslić móhl, jeho jónu takle zetkać, zo žiwjenje jemu skladnosć da, mje takle čwělować.“

Po krótkej přestawce wón pokročuje: „Spytach džensa popoldnju tutón nadawk wotbyć. Kartuschke njebě tam abo da so zamjelčec, štož je snadž wěrje podobniše. Ach, móžu sej myslić, kak jara so wón wjeseli, mi to móc načinić. Widziće, knježe bratře, mam džěci. Maće Wy tež džěci? Tež. Tak, potom to rozumiće. Njemóžu.“

Zaso přestawka.

„Wy ničó njeprajće?“

„Ja cyle jednorje njemóžu rozumić, zo Kartuschke je samsny ordinaciski slub —“

„Luby bratře, wodajće, hdyž Was mylu, wostajmoj Kartuschku. Što mój činimoj? Jutře rano dyrbju prikazać: Wohen! Wy sće jeho derje na smjerć přihotowal a ja jemu potom hišće dodam. My jěmy Hitlerowu chlěb a spěwamy Hitlerowu spěw.“

„Wy přinjeseće mje do spodźiwneho položjenja. Abo ně: žiwjenje přinjese mje do tuteho položjenja. Dyrbju was zmužić, jutře rano tam być. Dyrbju Wam tajke něšto kaž dobre swědomje k Wašej zlej službje dać. Što dyrbju Wam prajic? Dyrbju prajic: Hdyž Wy, bratře Ernsto, to nječinicie, tak to Baranowskemu ničó njepomha; wón dyrbi tak a tak wumřec, a Wy byšće swój oficěrski patent zhubili abo hišće wjace. Směće Wy to chcyć? W efektu by to rěkało: čłowjeski oficěr mjenje a nječłowjeski wjac w tutej čmowej wójnje; přetož nasljednik, to wěšće, nasljednik je nhydnom postajeny. Abo dyrbju Was dopominać

na wěsteho Měrcina Luthera, kiž bě so hižom před štyri sta lětami prašal, hač móžeja wojacy tež zbožni być a bě wotmołwil: „Haj?“

„Nu haj, zle činić, zo by so hubjenšemu zadžewato; je to ta melodija? Služba mječa jako služba porjada. Ale kajki porjad džeržimy my w tutej swojej wójnje? Porjad pohrjebnišćow. A na poslednim pohrjebnišću, na najwjetším potom, tež my ležimy. A hdyž woprawdže tola žiwi wostanjemy, potom budu so nas prašeć: što sće činili? A potom budžemy wšitycy přinč a prajic: my njejsmy zamolwici, my smy jenož činili, štož nam prikazachu. Widžu to hižom w duchu, knježe bratře, cyle wojsko přisrodnikow, kiž sej w njewinowatosći ruce myje. Tam dyrbi trenje być, jara jara wulke za wšě tute ruki. Ale ně, cyle chutnje. To chcych zo woprašeć: Smy my někak lěpši hač Kartuschke a tamni wšitycy. Njejsmy špatniši, dokelž wěmy, što činimy?“

Džěchmoj po hłownym naměsće a přindžechmoj do parka a chodžachmy kołowokoło. Ernst wosta tu a tam stejó a nachili so dopředka, tak jako by dyrbjal wón oktoberskeje nocy dychać, dobru wón wětřika, a jako by dyrbjal w tutej wóni jeničku woprawdžitosć, a to dobre, štož bě jemu jow wostalo, namakać.

Nadobo wón so na něšto druge dopomni a so wopraša: „Lubujeće hudžbu?“

„Haj, jara!“

„Wy lubujće operu Fidelio?“

„A kak ju lubuju! Njemóžu přez jastwa hić, zo njebych na nju sej myslit.“

(Pokročowanje sčěhuje)

Z wosadow

Njeswaćidlo. Hdyž bě loni naš česceny a luby knjez kantor Hajnik na wumjenk šol, smy nětk lětsa skónčnje zaso noweho kantora dostali. Knjez kantor Eckardt je runu smuhu z cyrkwinkeje hudžbneje šule k nam přišol. Jeho nan je za fararja w Lichtensteinje, je pak hižom za fararja w Budyšinje wuzwoleny. Tak je syn jako přeni z Rudnych Hor so do Łužicy přesydlil.

My synej a nanej přejemy Bože žohnowanje za skutkowanje mjez nami. My Serbja z džakownosću připóznamy, zo so tež nowy kantor prócuje na serbskich kemšach serbsce wospěwać. Hdyž młodži Němcy w Němskej demokratiskej republice rušćinu wuknu, jim potom serbska rěč tak cuza njeje.

Swój žnjowodžakny swjedenj smy po zručnym wasnju poslednju nje-dželu w awguscě swjećili. Pjenježnych darow za nowonatwar kantorata je so nawdalo přez 3000,— hr.

Zana druha serbska wosada drje njeje tak hubjenje z bydlenjemi wostarana kaž Njeswaćidlska. We wójnje njeje so jenož Boži dom wotpalil ale tež fara a kantorat. Tak dyrbi a chce so wosada wo bydlenje starać za druhého fararja a za kantora. Plany su hotowe — ale twarjenje bohužel hišće nic.

W.

Wulke prawo twojeho blišeho

Hdyž štó mjez wami čerpi, njech so modli (Jak. 5, 13). Pod čerpjenjom je drje jow myslene na dušine nuzu, na křiwdu, na wosamoćenost čłowjeka, na zymnu lubosć, na styskanje. Hdyž nuzu nosyš, modli so k swojemu Bohu. Njeroznošuj ju. Njewobćežuj z njej swojich bliskich abo samo dalokich přiwuznych a přecelow. Koždy ma wšak sam swoje brémjo nosyć. Wuskorž swoju nuzu Bohu samemu. Snano při tajkej modlitwje spóznaješ, zo křiwda, kotraž so tebi stawa, docyła tak wulka njeje. Snano w swojej samoće zapřimněš, zo wšak njejsy sam. Snano při tajkim modlenju twoje skórzby přećiwo čłowjekam womjelknu, dokelž sam swoju winu dopóznaješ. Potom by tebi zawěrnje pomhane było.

Ty njerěč z koždym wo swojej nuzy, chiba z Bohom a twojim duchownym.

Hdyž pak k tebi přińdže wurudženy, potom měj za njeho wotewrjenu wutrobu. Měj chwile za njeho. Poslušaj na njeho. Plakajće z plakacymi! Jedyn njech njese druhého wobćežnosť, tak wy zakon Chrystusowy dopjelniće. Poslušaj pak na njeho ze zrudnej dušu. Njehněwaj so na njeho. Z tym by jeho horjo jenož hišće pohóršił. Jeho brémjo budž tež twoje brémjo — nic twoje čiche, čertowske wjesele. Jonatan je k Dawidej stał w njesebičnej lubosći. Njechaš tež ty za swojeho blišeho tajki Jonatan być?

Hdyž je štó dobreje mysle, njech kěrlušće spěwa (Jak. 5, 13). Hdyž sy tak prawje wjesoly, njenoš swoje zbože po swěće wokoło. Ty chceš swoje zbože z tym hišće powjetšić, zo bychy će druzy wobdźiwali a snano tež žarliwi byli na tebe twojeho bo-

hatstwa, twojeje mudrosće, twojeje rjanosće, twojich dušnych a wobdaryjenych džěci dla. To čłowjekej derje čini, hdyž k njemu horje zhladuja kaž k tajkemu přibohej. Ty pak tajki njebudž. Ty njechwal so swojeho zboža, ale spěwaj Bohu Knjezej džakny kěrluš. Druhich twoje zbože njezajimuje. Haj, twojeho blišeho snadž samo twoje bohatstwo počězuje. — Raz přińdže žona wot jeneho křescanskeho schadžowanja plakajo dom. „Ach, kak su tola druhe swojby bohate na pjenjezach, na strowosći, na swójbnym zbožu. Kak smy my — kak sym ja pornjo nim chuda.“ Hdyž sy potajkim dobreje mysle, tak mjelč před čłowjekami, ale spěwaj Bohu Knjezej chwalebne kěrluš.

Hdyž pak druhu k tebi přińdže w swojim zbožu, tak zabudž ty swoje horjo a wjesel so z nim jeho zboža (Rom. 12, 15). Wón je hewak chudy na wjeselu a chce nětk wot tebe wobkrućene měč, zo je jeho zbože zawěrnje wulke. Wobkruć jemu to změrom. Njelutuj ze swojim připóznanjom.

Wuznajće sebi jedyn druhemu swój hrěch a proše jedyn za druhého (Jak. 5, 16). To pak smě so jenož stać mjez wěrjacymi křescanami we žiwje wěrje. Hewak njewuchadža z teho nowe a swjate žiwjenje, ale hrěch so lušće přisporja. Ja sym husćišo wo tym čitał, zo su křescenjo po ewangelizacijach zjawnje swoje hrěchi wuznali před wosadu, so pokućili a so hrěchej wotrjekli. Nazhonił ja to ženje njejsym, a ja bych tež swoje wobmyslenje měł přećiwo tajkemu zjawnemu wuznawanju swojich hrěchow. Njech je to wěc mjez dwěmaj abo snadž tež třomi čłowjekami. Bóh budže stajnje pódla, je-li pokuta

sprawna. Ja so tak jara boju, zo mohł čert pokutneho čłowjeka hordeho sćinić na jeho pokutu. Snano tak, kaž by tamny pokutny cłownik wušeďši z templa so zetkał z farizejskim a by so do njeho dał: „Ty hordy farizejski čłowječe, kak sy so njepristojnje před Bohom modlił. Ja sym so wjele lěpje hač ty modlił: Božo, budž mi hrěšnikej hnadny! Takle dyrbiš so ty tež modlić. To je prawa pokuta. Jezus njeby wjace wo nim rjec mohł: „Wón džěše za praweho do swojeho domu.“

My ewangelscy mamy mało spowědanja mjez nami. Hač je to pola katolskich wjele lěpje, ja njewěm. Ja sym chcył pola nich wuknyć, ale po darmo. Naš wučer wšak može jenož Bóh sam być přez swoje swjate słowo. Wuznajće sej mjez sobu swoje hrěchi. Tak w Jakubowym lišće čitamy. Napominajće so mjez sobu (Rom. 15, 14). Hdyž je jedyn křescan do hrěcha

Bože křidy derje saja, pluwu w zornach njewostaja.

padnył, pomhajće jemu, zo by zaso ze swojeho hrěcha stanyć mohł (Gal. 6, 1). Štóz ma dar napominanja, tón njech jón swěru naložuje (Rom. 12, 8). — Mać widži swojeho syna do Lipska na studije čahnyć. Wona ma wšu dowěru do staršeho přecela swojeho syna, kotryž hižo w Lipsku studuje, zo budže so wón w dobrym duchu wo njeho starać. Nadžijomnje budže tu tón starši přecel dobry jandžel za mlódsheho! Dobreho přecela měč, to je wosebita hnada wot Boha. Dobry přecel móc być, je žohnowanje za wobeju. To je spowědanje a napominanje za čichim. Snano samaj to ani njepytņetaj!

Hdyž je štó mjez wami chory, njech k sebi zawola staršich wosady, zo bychy so za njeho modlili (Jak. 5, 14). Hdže so w našich wosadach tajcy cyrkwinsey předstejerjo, zo bychy jih chori jako modlerjow na pomoc wolali? Ani my duchowni stajnje njezhonimy wo chorých w swojej wosadze. Kak husto je so stało, zo je wosadny njedzele dołho w chorowni ležał, a wosadny farar to njebě wědžał. — Jedyn stary čłowjek so lěta dołho bėdžeše z čěžkimi myslimi. Wón sebi žaneje rady wjace njewědžeše a bě swojim přiwuznym skoržił, zo budže dyrbeć swoje žiwjenje sam skončić. Wosadny farar njebě wo tym wšěm nič zhonił. Je to jeho wina? Haj! Ale drje nic jenož. Čłowjekam čěžkich myslow medicina wjele pomhać njemože. Jow dyrbi a može jenož tón pomhać, kiž je nas wumohł wot smjerca a čerta, naš Knjez a Zbožnik Jezus Chrystus sam.

Nakład Domowina. — Wuchadža z licencu č. 417 nowinskeho zarjada pola předsydy ministerskeje rady NDR jonkroč za mėsac. — Rjaduje Konwent serbskich ewangelskich duchownych. — Hlowny zamówtwity redaktor: superintendent Gerhard Wirth - Njeswaćidiski. — Čisć: III-4-9, Nowa Doba, čisćernja Domowiny w Budyšinje.

Serbsce „wokno“ — rusce „okno“

Dyrbi moje džěco serbski wuknyć?

Wězo dyrbi twoje džěco serbski wuknyć. To sebi žada 4. kaznja. Serbsku rěč swojich wótcow mamy česćić. Ale ja wšak wěm, zo pola wjele staršich Bože kaznje wjace tu wažnosť nimaja, zo bychy jih dla swoje džěci nuzowali do serbskich hodžinow.

Koždy žadna rostlina, koždy žadny ptaček steji pod wosebitym škitom. Wo wotemrěwacu Božu přirodu so stara. Njedyrbye-li tež wšitko činić, zo njeby serbska rěč zašla? A njeje serbska rěč wjele zajimawša hač žana kwětka abo druhe stworjenje? Tuž sćel swoje džěco do serbskich hodžinow, zo by serbska rěč dale klinčala w našej domiznje. Ale ja wšak wěm, zo naš čas nima wjele idealneho zmyslenja. Starši chcedža, zo by so jih džěcom hladki puć pripravowali, zo bychy lochce přešli a zo bychy so jim wšitke njetřebawše čeze zalutowale.

Haj, a runjewon tohodla sym ja mēnjenja: hdyž wy ze swojimi džěci mi derje mēniće, potom sćelće je do serbskich hodžinow. Jim budže nawuknjenje ruskeje rěče wo wjele loše. Kak ma sej němske džěco spomjatkować, zo „das Fenster“ w ruskej

rěči „okno“ rěka? Serbske džěco hižom wě, što „okno, chleb, mjaso, duch, duša“ rěka. „Daj nam wodu!“ — to je we wšitkich słowjanskich rěčach to samsne. Potajkim změja so te džěci, kotrež serbski wuknu, wjele lěpje z ruskej rěču. Štóz ma potajkim swoje džěco lubo a chce jemu puć woložić, tón njech je sće, njech je nuzuje do serbskich hodžinow chodźić.

Ale jako starši maće wy winowatosć, swoje džěci nuzować k dobremu, dokelž pozdžišo budža wam waše džěci porokować waše skomdy.

Wěrcé mi, ja sym dosć čłowjekow nadešoł, kotřiž su wutrobnje wobzarowali, zo njejsu wot staršej serbsku rěč nawuknyli. To sće tež wy z wulkeho džěla skomdžili, ale wy maće nětko hišće možnost, swoje džěci nuzować do serbskich hodžinow chodźić. Pozdžišo, hižom za krótkje lěta, hdyž ruščinu wuknu w šuli, budu wam džakowni za wašu prócu, a jeli raz do słowjanskeho wukraja přińdu, budžeja z radoscu začuć, kajke bohatstwo to je, we słowjanskich rěčach so wuznać. W.